

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 54/2017-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. februára 2017 predbežne prerokoval sťažnosť maloletého [REDAKOVANÉ] zastúpeného zákonnou zástupkyňou (matkou) [REDAKOVANÉ] právne zastúpeného advokátom JUDr. Ladislavom Zátorským, Štefánikovo námestie 5, Spišská Nová Ves, vo veci namietaného porušenia základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 2 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a práv zaručených čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresnej prokuratúry Prešov č. k. 1 Pv 96/15/7707-51 z 10. októbra 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. decembra 2016 doručená sťažnosť maloletého [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného zákonnou zástupkyňou (matkou) [REDAKOVANÉ], ktorou namieta porušenie základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky

(ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 2 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy a práv zaručených čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresnej prokuratúry Prešov (ďalej len „okresná prokuratúra“) č. k. 1 Pv 96/15/7707-51 z 10. októbra 2016 (ďalej aj „uznesenie okresnej prokuratúry“).

2. Sťažovateľ bol v procesnom postavení poškodeného účastníkom trestného konania začatého uznesením z 30. januára 2015 vo veci prečinu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 a 2 písm. a) a b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) a § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Uvedené trestné stíhanie vedené Okresným riaditeľstvom Policajného zboru Prešov (ďalej len „okresné riaditeľstvo“) pod ČVS: ORP-82/1-VAS-PO-2015 bolo zastavené uznesením z 30. júna 2016 z dôvodu, že skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. O sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného riaditeľstva rozhodla okresná prokuratúra uznesením z 10. októbra 2016 tak, že ju ako nedôvodnú zamietla.

3. Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že *„rozhodnutie okresnej prokuratúry v spojení s rozhodnutím okresného riaditeľstva PZ je nesprávne, nezákonné, a hlavne ústavne nekonformné a neudržateľné, čo je prakticky aj dôvodom, prečo sa sťažovateľ rozhodol obrátiť s touto sťažnosťou na ústavný súd Slovenskej republiky...“*

Za problémové považuje sťažovateľ aj hodnotenie znaleckého posudku [REDAKOVANÉ] ktoré sa vyznačuje samovôľou a arbitrárnosťou OČTK, nehovoriac už o tom, že presvedčivosť uznesenia okresnej prokuratúry spochybňuje nepovšimnutie si druhého znaleckého posudku vypracovaného znalcom [REDAKOVANÉ], ktoré bolo sťažovateľom predložené súčasne s podaním sťažnosti voči rozhodnutiu okresného riaditeľstva PZ.“

Sťažovateľ pritom poukazuje na konkrétne nedostatky v hodnotení dôkazov, ktoré podľa jeho názoru dokazujú formalizmus pri hodnotení znaleckých posudkov spätý s nedovoleným selektívnym prístupom, čo vedie k záveru, že orgány činné v trestnom konaní starostlivo neuvážili všetky okolnosti prípadu tak, ako im to prikazuje § 2 ods. 12 Trestného poriadku. Následne namieta spôsob, akým okresná prokuratúra v prípade aplikovala § 16 Trestného zákona, keďže *„úvahy okresnej prokuratúry na str. 4 uznesenia,*

prípadne na str. 5 uznesenia o zamietnutí sťažností sú nad rámec zákonného ustanovenia § 16 Trestného zákona. Predsa nemôžeme ospravedlňovať to, že lekár v rozhodnom čase neuvažoval o tomto akútnom ochorení. Akákoľvek polemika nie je namieste, keďže lekár musí aj s takouto diagnózou prioritne počítať, čo bolo znalcami potvrdené. Okrem toho, ak aj znalec poukazuje na to, že lekár neuvažoval o tomto ochorení, tak to znalec vyhodnotil ako jeho chybu, nie jeho ospravedlnenie. K vyššie uvedenému je tiež nutné uviesť, že znalec jasne popísal aký by mal byť postup lege artis lekárov, pričom javí sa, že ten popisuje tento postup v iných súvislostiach ako to je prezentované okresnou prokuratúrou. Záver, ktorý okresná prokuratúra prezentuje v poslednej vete na str. 4 uznesenia... vo všeobecnosti znamená, že v každom jednom prípade pochybenia akéhokoľvek lekára sa tento zbaví svojej zodpovednosti, ak uvedie, že nevedel = nepoznal vyšetrovanú chorobu. Ak by teda mala platiť konštatácia konajúcej prokuratúry, môžeme z trestného zákona vyškrtnúť ustanovenia o nedbanlivosti resp. o nevedomej nedbanlivosti. ...

Aj týmto hodnotením dôkazov a aplikáciou právnych noriem na konkrétny prípad zo strany OČTK došlo k zásahu orgánu verejnej moci do základných práv sťažovateľa v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Aplikáciu právnej normy na okolnosti prípadu v podobe ust. 16 Trestného zákona o nedbanlivosti, a v tomto smere prezentované závery okresnej prokuratúry nie je možné akceptovať zvlášť za situácie, že znalci sa predsa vyjadrovali, že lekári (je tým myslené chirurg) musia až do vylúčenia náhlej príhody brušnej apriori počítať s touto diagnózou. Spôsob aplikácie ust. § 16 Trestného zákona preto považuje sťažovateľ za svojvoľný, arbitrárny. ...

Sťažovateľ tiež namieta spôsob uplatnenia zásady voľného hodnotenia dôkazov, ktorá vyplýva z ust. § 2 ods. 12 Trestného poriadku, keďže podľa jeho presvedčenia okresná prokuratúra hodnotila dôkazy ľubovoľne resp. svojvoľne, a práve svojvoľná v procese hodnotenia dôkazov nie je žiaducim prvkom v trestnom konaní. Sťažovateľ je presvedčený, že v rovine trestného konania je nutné dodržať nielen zákonnú kvalitu, ale aj ústavnú kvalitu trestného konania, pričom tá by sa mala prejaviť aj v hodnotení dôkazov konajúcimi orgánmi činnými v trestnom konaní, pričom to musí bez akýchkoľvek pochybností zodpovedať ust. § 2 ods. 12 Trestného poriadku.“

4. Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľ s poukazom na predchádzajúcu judikatúru ústavného súdu (IV. ÚS 241/07, II. ÚS 106/2016) uvádza, že nie je rozhodujúce, či v okolnostiach konkrétneho prípadu rozhoduje všeobecný súd alebo iný orgán verejnej moci, povaha zákona, ktorý predmet konania upravuje, ani povaha strán, ale materiálna povaha predmetu konania. Poukazuje pritom na „spätost' porušenia základného práva zaručeného mu v čl. 46 ods. 1 ústavy s porušením jeho práva na spravodlivé súdne konanie“. Porušenie práva zaručeného čl. 13 dohovoru odôvodňuje sťažovateľ hlavne tým, že „okresná prokuratúra pri rozhodovaní o jeho sťažnosti voči uzneseníu okresného riaditeľstva PZ o zastavení trestného stíhania odoprela riadnemu opravnému prostriedku sťažovateľa charakter účinného právneho prostriedku nápravy porušenia práva na spravodlivé súdne konanie“.

5. Na základe týchto skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vo veci takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky s prepojením na čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo sťažovateľa na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresnej prokuratúry Prešov, sp. zn. I Pv 96/15/7707-51 z 10. októbra 2016 porušené boli.

Ústavný súd zrušuje uznesenie Okresnej prokuratúry Prešov, sp. zn. I Pv 96/15/7707-51 z 10. októbra 2016 a vec vracia Okresnej prokuratúre Prešov na ďalšie konanie.

Okresná prokuratúra Prešov je povinná uhradiť trovy právneho zastúpenia sťažovateľa v sume 363,79 Eur na účet právneho zástupcu sťažovateľa JUDr. Ladislava Zátorského... a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

8. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to spravidla pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, III. ÚS 77/05, III. ÚS 198/07).

10. V súvislosti s namietaným porušením označených práv sťažovateľa napadnutým uznesením okresnej prokuratúry ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že nie je súčasťou sústavy orgánov činných v trestnom konaní, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý okrem iného rozhoduje o sťažnostiach namietajúcich porušenie základných práv alebo slobôd fyzických osôb alebo právnických osôb, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Cieľom uplatňovania tejto právomoci ústavného súdu nie je primárne preskúmavanie a posudzovanie právnych názorov orgánov verejnej moci rozhodujúcich o právnych prostriedkoch nápravy a ochrane práv a slobôd (vrátane základných práv a slobôd) fyzických osôb a právnických osôb pri výklade a uplatňovaní zákonov v súvislosti s rozhodovaním vo veci samej. Úloha ústavného súdu sa sústreďuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom. Skutkové a právne závery orgánov verejnej moci rozhodujúcich o právnych prostriedkoch nápravy a ochrany práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody sťažovateľa zaručeného v ústave alebo v medzinárodných zmluvách o ľudských právach a základných slobodách (m. m. III. ÚS 38/05, III. ÚS 278/06).

12. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

13. Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

14. Podľa čl. 152 ods. 4 ústavy výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

15. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch a o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

16. Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

17. Vo vzťahu k námietkam sťažovateľa o porušení základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou poukazuje na to, že súčasťou základného práva na inú právnu ochranu je aj jemu zodpovedajúca povinnosť orgánov činných v trestnom konaní (v danom prípade orgánov prokuratúry) zákonom ustanoveným spôsobom sa zaoberať podaním, v ktorom dotknutá osoba oznamuje skutočnosti podľa nej nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin, a o vybavení takého oznámenia dotknutú osobu riadne vyrozumieť. Súčasťou tohto práva však nie je právo, aby orgány činné v trestnom konaní podaniu oznamovateľa vyhovelí v tom zmysle, že rozhodnú podľa jeho predstáv (m. m. napr. I. ÚS 40/01, II. ÚS 168/03, III. ÚS 133/06, IV. ÚS 180/09). Ústavný súd opakovane judikoval, že právo fyzickej osoby na začatie trestného konania voči označenej osobe na základe podaného trestného oznámenia nepatrí medzi základné práva a slobody podľa druhej hlavy ústavy a ani ho nemožno odvodiť z niektorého zo základných práv alebo slobôd (napr. II. ÚS 42/00, II. ÚS 28/06). Ústavný súd zároveň pripomína, že zo žiadneho z ustanovení Trestného poriadku ani zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov nemožno vyvodiť subjektívne právo osoby, ktorá podala trestné oznámenie, na začatie trestného konania voči konkrétnej osobe.

18. V tejto súvislosti tiež ústavný súd poznamenáva, že z právneho poriadku Slovenskej republiky, ako aj z právnych poriadkov mnohých členských krajín Európskej únie možno vyvodit', že jedným z charakteristických znakov moderného právneho štátu je aj skutočnosť, že vymedzenie trestného činu, stíhanie páchatel'a a jeho potrestanie je vecou vzťahu medzi štátom a páchatel'om trestného činu. Štát prostredníctvom svojich orgánov rozhoduje podľa pravidiel trestného konania o tom, či bol trestný čin spáchaný a kto ho spáchal. Účelom tohto procesu je prioritne osvedčenie tohto vzťahu medzi páchatel'om a štátom a ochrana celospoločenských hodnôt, a nie bezprostredná ochrana individuálnych subjektívnych práv oznamovateľa trestného činu, resp. poškodeného (m. m. I. ÚS 68/2012). Pre účely ochrany individuálnych subjektívnych práv ustanovuje právny poriadok Slovenskej republiky osobitné právne inštitúty „netrestnej povahy“, ktorých uplatnenie má súkromnoprávny charakter a je plne v dispozícii osoby, ktorá tvrdí, že konaním inej osoby došlo k zásahu do konkrétnych subjektívnych práv (m. m. I. ÚS 263/09, II. ÚS 676/2016).

19. Prokurátor okresnej prokuratúry v napadnutom uznesení po zhrnutí obsahu uznesenia okresného riaditeľstva a dôvodov podanej sťažnosti uviedol obsah vybraných ustanovení Trestného zákona [§ 16, § 157, § 123 ods. 3, § 138 písm. h), § 139 ods. 1 písm. a)], ako aj § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a nadväzne na to uviedol:

«U maloletého [REDAKOVANÉ] sa podľa zdravotnej dokumentácie a znaleckého posudku znalca z odvetvia chirurgie Prof. [REDAKOVANÉ] jednalo o ochorenie nazývané „Volvulus tenkého čreva“ čo je zatočenie tenkého čreva spolu so závesom čreva, v ktorom idú cievy zásobujúce črevnú stenu krvou a kyslíkom. V istej fáze zatočenia nastane uzáver výživovej artérie čreva a vznikne „infarkt čreva“, črevo začne odumierať a ak sa neobnoví včas prietok krvi tak stena čreva podľahne „nekroze“ - odumretia tkaniva a teda aj čreva.

Častou príčinou tohto javu je vrodená vývojová chyba rotácie čreva počas vývoja plodu keď nenastane správna fixácia čreva v brušnej dutine počas ešte embryonálneho vývoja. U väčšiny pacientov, ktorí sú takto postihnutí sa choroba prejaví v prvých 7 dňoch až prvého roka života, v neskoršom veku je výskyt tejto choroby zriedkavý. Na úspešnosť

tejto liečby vplýva rýchlosť a včasnosť obnovenia krvného zásobenia rotovaného úseku čreva, t. j. rýchla diagnostika a operácia.

Znalec však dopĺňa podmienku, ktorá je významná, a to že chirurg musí o tejto chorobe vedieť, musí s ňou prioritne počítať vo svojej úvahe pri určovaní diagnózy.

Čo sa týká dôkaznej situácie v predmetnej veci boli vykonané potrebné úkony, vyšetrovateľom a to svedčiace jednak proti lekárom, ktorí maloletému zdravotnícku starostlivosť poskytovali, ale aj svedčiace v ich prospech a to v zmysle základných zásad trestného konania - § 2 ods. 10 Trestného poriadku.

V prvom rade je potrebné si uvedomiť, že znalec z odvetvia chirurgie Prof. [REDAKOVANÉ], ako dlhoročný odborník na úseku chirurgie, svoju činnosť vykonáva za diametrálne odlišných praktických, teoretických poznatkov a skúsenosti, práve s touto chorobou a za odlišného technického vybavenia pre diagnostiku takéhoto ochorenia, ktoré má k dispozícii. Toto nie je ospravedlňovanie lekárov, ale hodnotenie okolností a vybavenosti, za ktorých poskytovali v tom čase zdravotnú starostlivosť v deň pracovného voľna. Ďalšou takouto okolnosťou je stupeň administratívnej a formálno-technickej zaťažnosti jednotlivých výkonov a podmienok ich realizácie. Zároveň pri hodnotení okolnosti je potrebné brať do úvahy skutočnosť, že závery a hodnotenia znalca nie je možné automaticky stotožňovať s trestnoprávnymi závermi ani ich nekriticky preberať ale ich treba trestno-právne vyhodnotiť a využiť. Znalecký posudok je len jeden z viacerých dôkazov, ktoré je potrebné zohľadniť. Niektoré závery sú jednoznačné, iné menej jasne a sú aj také, ktorých pravdepodobnosť je neistá, nakoľko sú založené na domnienkach.

Lekári pracujú s ľudským životom čo je veľmi zodpovedná práca a často idú do rizika pri viacerých možnostiach v rozhodovaní. Či išlo o správny postup niekedy ukáže až výsledok.

Medzi právne aspekty z trestno-právneho hľadiska je dôležitou otázkou zavinenia, ktoré pozostáva z protiprávneho konania nepriaznivého následku na zdraví a z príčinnej súvislosti (kauzalny neksus) medzi konaním a následkom. Nedostatok jednej z týchto zložiek činu následok nezavinený Zároveň tu platí, že povinnosť predvídať a možnosť predvídať musia byť pri vedomostnej stránke splnené zároveň. Pri protiprávnom konaní sa ako materiálny korektív ďalej zisťuje závažnosť ich konania vzhľadom k okolnostiam prípadu.

Zo záverov znaleckého posudku znalca z odboru chirurgia ako tvrdí vo svojej sťažnosti poškodený vyplýva, že lekár prvého kontaktu - všeobecný detský službukonajúci lekár v [REDACTED] na pohotovosti [REDACTED], pohotovostný chirurg [REDACTED], ale aj lekár detskej nemocnice, pochybili a porušili svoje povinnosti.

V prípade službukonajúceho detského lekára [REDACTED], skutočnosť, že v tom čase išlo o zimné obdobie s infekciou črevnej chrípky mohla, byť pre neho dôvodom, ktorý vplýval na rozhodnutie. Bolesti brucha dieťaťa, zvracanie, teplota atď. mohli byť spoločnými príznakmi aj takéhoto ochorenia, avšak s tým sa nemal uspokojiť aj keď v ambulancii a v blízkom okolí nedisponoval diagnostickými prístrojmi a minimálne mal priamo poslať poškodenú s dieťaťom k chirurgovi. Aj tieto skutočnosti tvoria okolnosti prípadu, pretože sa skúma závažnosť konania a odpovede na otázku, prečo nevykonal u pacienta sonografické vyšetrenie a rtg vyšetrenie a podobne. Treba hľadať odpoveď na otázku, prečo priamo neposlal poškodenú s dieťaťom na chirurgické oddelenie, do kompetencie ktorého patrí aj ochorenie „volvulus“. Aj keď [REDACTED] využívajúc svoje právo nevypovedal, len ťažko možno predpokladať, že počas svojej dlhoročnej práce ako všeobecný lekár pre deti a dorast v dedine [REDACTED] sa stretol s takýmto ochorením. Podotýkam, že tu sa nejedná o hocikakú príhodu brušnú, ale o výnimočnú, ako sám znalec uviedol a najmä u dieťaťa päť rokov po pôrode. Preto znalec okrem iného na konci uviedol, že áno, došlo k zanedbaniu povinnosti a k pochybeniu, avšak správny postup „lege artis“ zároveň predpokladá, že lekár alebo chirurg musí o tejto chorobe vedieť, musí s ňou prioritne počítať vo svojej úvahe pri stanovovaní diferencionálnej diagnózy a to nielen u detí do 1 roka ale aj neskôr.

Následne znalec si sám dal odpoveď na toto kritérium s tým, že vzhľadom k postupu [REDACTED] vôbec v tom čase neuvažoval o tomto akútnom ochorení, pretože ak by na neho myslel, musel by okamžite pacienta odoslať do chirurgickej ambulancie na vyšetrenie. Namiesto toho podal poškodenému Apaurin, čo pôsobilo kontraproduktívne, ale pôsobenie nebolo nezvratné.

Aj toto všetko tvorí okolnosti prípadu, na základe ktorých sa dá predpokladať, že [REDACTED] v tom čase nevedel, že svojím konaním môže takéto ohrozenie nastať, najmä ak choroba „volvulus“ má takýto rýchly priebeh, čím sa líši od iných chorôb

spadajúcich pod príhody brušné s tým, že ich vývoj je ďaleko pomalší. Nedá sa tu preukázať, aby o tejto chorobe poškodeného mohol vedieť.

Ako lekár o takejto chorobe vedieť mal, avšak keď o nej nevedel, nemohol počítať s tým, že ohrozenie môže spôsobiť. To že poškodenú s dieťaťom neposlal priamo na chirurgické oddelenie je len dôsledok toho, čo bolo uvedené vyššie. Aj keď to neurobil, poučenie poškodenej o tom, aby ihneď išla na chirurgické vyšetrenie, ak sa stav dieťaťa zhorši, malo v konečnom dôsledku taký istý efekt, nakoľko poškodená priamo od neho išla k chirurgovi. Tým bola prerušená príčinná súvislosť medzi jeho rozhodnutím a konečným následkom po operácii.

Taktiež takáto povinnosť prešla na ďalšieho lekára, službukonajúceho chirurga [REDAKOVANÉ]. Tento mal pri svojom rozhodovaní viacej možností, avšak ako sám sa bráni, v rozhodovaní zrejme prispela skutočnosť, že išlo o dieťa, ktoré bolo spavé, nereagovalo na oslovenie, pri palpačnom vyšetrení brucha nereagovalo bolestivo a zrejme bolo v bezvedomí. V takom stave nebolo možné vykonať diagnostické vyšetrenia. Preto namiesto toho, aby dieťa sám vyšetril, alebo ho hospitalizoval a zisťoval správnu diagnózu, tohto pacienta odoslal do špecializovanej detskej nemocnice na oddelenie JIS. Podľa výpovede svedkov lekárov v takomto stave dieťa nemohlo byť operované, nakoľko by to nemuselo prežiť a bolo potrebné ho najprv stabilizovať. To aj bolo urobené v detskej nemocnici na oddelení JIS [REDAKOVANÉ]. V pozícii chirurga [REDAKOVANÉ] ide o mladého lekára, ktorý v tom čase nevedel rozlíšiť účinok lieku a stav dieťaťa. Z postupu mladého chirurga sa tak isto dá vyvodiť čiastočný záver, že na akútne ochorenie „valvulus“ nemyslel, nepočítal s ním nakoľko neurobil nič, čo by prispelo k jeho zisteniu. V tomto prípade sa dá konštatovať že chirurg v nemocnici síce nevedel, že takéto ohrozenie môže spôsobiť a ani vzhľadom na svoje osobné pomery vedieť nemusel, najmä ak maloletého nemohol riadne vyšetriť a s takýmto prípadom a s takýmto ochorením sa doposiaľ nestretol. Ak pritom odkázal maloletého na hospitalizáciu na oddelení JIS neďalekej špecializovanej detskej nemocnice, neuvedomoval si, že nie to celkom správne.

Takže to ostalo na [REDAKOVANÉ] v detskej nemocnici, ktorá ako skúsená pediatrička postupovala síce správne, „legestis“ až na to, že vzhľadom k veľkej zaneprázdnenosti (oddelenie bolo plné ležiacich pacientov) oneskorene indikovala vyšetrenie sono a rtg, ako aj nedostatočne vyhodnotila hodnotu Ddimerov, ktorá bola

zvýšená. Ak teda znalec v znaleckom posudku jej vyčítal to, že k pacientovi sa nechovala ako k urgentnému, resp. akútnemu, tak k uvedenému je potrebné obdobne dodať, že s ochorením „valvalus“ tak isto nepočítala.

Čo sa týka následku, aj podľa neho dá sa zistiť, do akej miery konanie či opomenutia lekárov bolo závažné alebo menej závažné.

Znalec okrem iného pri posudzovaní ochorenia uviedol, že pacienti s 80 cm tenkého čreva dokážu žiť plnohodnotným životom. Je to konštatovanie na základe poznatkov a skúsenosti

V tomto prípade, aj napriek pochybeniu zo strany lekárov v konečnom dôsledku došlo k záchrane cca 180 cm detského tenkého čreva, čo zaručuje dobrý predpoklad, plnohodnotného spôsobu života u mal. [REDAKOVANÉ]. Tenké črevo zvyčajne u deti dorastie čo do dĺžky a organizmus sa dokáže adaptovať na také skrátenie zvýšenou rezorpciou. Táto adaptácia podľa znalca trvá 2 až 3 roky. [REDAKOVANÉ] ako odborníčka v tejto oblasti, ktorá mala na starosti maloletého po operácii uviedla, že maloletý [REDAKOVANÉ] už pri kontrole 08. 09. 2015 vykazoval veľmi dobré výsledky a stav bez obmedzenia kvality života. Takže potvrdila dobrú adaptáciu.

Napriek tomu z lekárskeho hľadiska znalec konštatoval, že ide o ťažké ublíženie na zdraví, pacient bude mať trvalé skrátené tenké črevo. Čo to bude obnášať pre pacienta a pre jeho rodičov je hypotetické, avšak bude môcť žiť plnohodnotným životom. Taktiež k otázke komfortu by sa bolo skoro vyjadrovať.

Z trestnoprávneho hľadiska sa jedná o ťažké ublíženie na zdraví v zmysle § 123 ods. 3 písm. e) Trestného zákona. Aby išlo o porušenie dôležitej povinnosti, musí sa preukázať, že medzi porušením povinnosti a následkom je príčinná súvislosť. Službukonajúci lekári nezavinili samotné pretočenie tenkého čreva.

Z hľadiska lekárskeho, podľa znalca, ako je to uvedené aj v predmetnej sťažnosti, službukonajúci lekári svojim nesprávnym postupom prispeli k rozsiahlejšiemu poškodeniu tenkého čreva.

Je na mieste preto analyzovať čo vieme o tomto ochorení všeobecne, ale hlavne ako prebiehalo u mal. [REDAKOVANÉ].

Sám znalec, ktorý sa s takýmto ochorením stretáva uviedol, že črevo sa zvyčajne otáča proti smeru hodinových ručičiek a má snahu sa otáčať ďalej, teda 2 krát, 3 krát atď.,

choroba sa najčastejšie prejaví v prvých 7. dňoch až do 1 roka dieťaťa. Ide zväčša o vrodenú vývojovú vadu rotácie čreva počas embryonálneho vývoja plodu. Je už všeobecne známe, že vrodené vady sa niekedy ťažko diagnostikujú a v mnohých prípadoch ak ide o dôležitý orgán končia smrťou. K tomu v tomto zmysle sa vyjadril aj svedok, lekár [REDACTED] [REDACTED] ktorý chlapca úspešne operoval.

Podľa znalca aj keď dôjde k rotáciou k upchaniu tepny, organizmus reaguje tak, že si dodávku krvi a kyslíka hľadá a nahrádza tak, že otvára tenké spojky cez cievy a nejaký čas ešte vydrží, aký čas presne nevieme. Podľa znalca, ak sa prietok krvi neobnoví za 2 - 6 hodín, črevo podlieha odumieraniu - nekróze.

Otázkou je, ako to bolo v prípade mal, [REDACTED].

Z histologického výsledku vyplýva, že išlo o diagnózu infarzácia čreva a nie nekrózu. čo je rozdiel.

Znalec len na základe prejavov chlapca predpokladá, že proces odumierania nastal tesne pred vstupom do ambulancie službukonajúceho lekára v [REDACTED]

Ďalej predpokladá, že proces zatáčania mezentéria sa začal, keď sa sťažoval na bolesti brucha. Proces odumierania tkaniva je veľmi bolestivý a znalec predpokladá že začal v čase pred vstupom do chirurgickej ambulancie a postihnutý upadol do bezvedomia a do šoku.

Tento proces vo všeobecnosti začína vtedy, keď sa uzatvoria žily, následne tepny a krv s kyslíkom nemá kde prúdiť. Krv sa hromadí v danom orgáne, tým sa zväčšuje opuch aj okolitého tkaniva, ktorý vedie následne k úplnému uzáveru prívodovej tepny a začína sa rozvíjať „ischémia“ tkaniva čreva, v tomto momente hovoríme o „infarkte čreva“. Organizmus nahrádza v cievnom riečišti nedostatok kyslíka určitý čas, nevieme aký.

Znalec nevie odpovedať na otázku, ako rýchlo proces odumierania tenkého čreva postupuje, dá sa len všeobecne povedať, že čím rýchlejšie sa odstráni uzáver, tým je pravdepodobnosť poškodenia menšia. Je tu teda nezodpovedaná otázka, ako to bolo u mal. [REDACTED]. Nedá sa zistiť, či musel byť takýto vývoj aj u neho alebo mohol byť celkom alebo sčasti iný. Podľa výpovede matky, syn jej o bolesti brucha povedal asi okolo 12.30 hod., nevieme či ho bolelo brucho už skôr, kedy nastala rotácia čreva a kedy došlo k odumieraniu čreva. Podľa znalca aj jedno aj druhé je sprevádzané bolesťou. Nevieme aký

rýchly bol vývoj odumierania, dokedy organizmus mu nahrádzal kyslík prostredníctvom ciev.

Svedok [REDACTED], ako operátor vo svojej výpovedi uviedol, že nemohol chlapca operovať, pretože nemal správu z detskej nemocnice. Následne musel byť pacient prevzatý aj formálne cez počítačový systém a až tak mohol objednávať potrebné liečivá, zdravotnícky materiál na operáciu. Pri operácii zistil, že črevo rotovalo iba raz o 360 a to v smere hodinových ručičiek, teda opačným smerom ako zvyčajne rotuje podľa znalca

Z uvedeného vyplýva, že na rýchlosti vykonávania operácie, ako aj na včasnosti diagnostickej techniky sa podpísala aj dostupnosť spracovania a odovzdávania správ a preberanie pacientov. Nikto nevie predpokladať, aký by bol následok, v tomto konkrétnom prípade, za situácie, ak by lekári napriek okolnostiam reagovali adekvátne o čosi skôr, berúc pritom do úvahy konkrétne okolnosti prípadu, za ktoré lekári nemôžu.

Na základe vyššie uvedených predpokladov a domnienok sa nedá určiť, či by následok u mal [REDACTED] bol priaznivejší, prípadne o koľko priaznivejší.

V zmysle ustanovenia § 123 ods. 3 písm. e) Trestného zákona, každé poškodenie tenkého čreva je poškodením dôležitého orgánu. Ak teda k poškodeniu tenkého čreva začalo dochádzať skôr ako predpokladal znalec a teda poškodeniu by sa nezabránilo aj napriek vynaloženiu všetkého úsilia zo strany lekárov, mohli by títo byť trestno-právne zodpovední za následok. Určite nie. Dá sa vôbec zachrániť celé tenké črevo v podmienkach aké sú nastavené v [REDACTED].

Zaver z takejto úvahy je zrejmý. Je tu nedostatok príčinnej súvislosti medzi konaním a následkom.

Zároveň je tu nedostatok subjektívnej stránky. Za takýchto okolnosti aj po vedomostnej stránke u lekárov sa nedá ustáliť a preukázať ani nevedomá neobanlivosť.

Aj v tomto prípade platí v pochybnostiach v prospech obvineného, resp. podozrivého. Vzhľadom k uvedenému službu konajúci lekári svojim konaním nenaplnili všetky pojmové znaky skutkovej podstaty vzhľadovaného prečinu po stránke objektívnej ale aj po stránke subjektívnej.

Je tu potrebné pri hodnotení a vyvodzovaní trestno-právnej zodpovednosti vždy mať na pamäti aj závažnosť inštitútu vznesenia obvinenia a jeho zásahu do integrity každej

osoby a zvlášť u lekára, aký to má dosah na jeho základe práva a slobody najmä ak je nezákonné.

V ostatnom poukazujem na dôkazy a závery, ktoré sú uvedené v odôvodnení uznesenia o zastavení trestného stíhania.

V tejto súvislosti je potrebné dodať, že ak vyšetrovateľ pochybil, tak iba v tom, že sa nedostatočne vysporiadal s aplikáciou právnych záverov a právnych úvah.»

20. Sťažovateľ vo svojej podstate namieta nezákonnosť a ústavnú neudržateľnosť uznesenia okresnej prokuratúry, jednostrannosť hodnotenia zabezpečených dôkazov, nevyporiadanie sa s ním zabezpečenými dôkazmi (najmä so závermi znaleckého posudku [REDACTED]), ako aj nesprávny spôsob aplikácie § 16 Trestného zákona.

21. Napriek formulovaným (a čiastočne aj oprávneným) výhradám sťažovateľa však ústavný súd po preskúmaní sťažnosti vrátane k nej priloženej dokumentácie konštatuje ústavnú udržateľnosť uznesenia okresnej prokuratúry. Sťažovateľom napádané uznesenie totiž obsahuje nosné dôvody, pre ktoré orgány činné v trestnom konaní nepokračovali v trestnom stíhaní vedenom vo veci spáchania prečinu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 a 2 písm. a) a b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) a § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona a pre ktoré okresná prokuratúra nepovažovala za nezákonné uznesenie okresného riaditeľstva, ktorým bolo trestné konanie s uvedením konkrétneho dôvodu vyplývajúceho z § 215 ods. 1 písm. b) a ods. 4 Trestného poriadku zastavené. Tie vo svojej podstate spočívajú v nepreukázaní príčinnej súvislosti medzi nesprávnym (oneskorene realizovaným) liečebným postupom v prípade konajúcich lekárov a následkom na zdraví sťažovateľa z dôvodu náhleho (a lekármi nezapríčeného) vzniku ochorenia „*volvulus tenkého čreva*“, ktorým bol infarkt jeho časti, čo odôvodňovalo urgentnú, život zachraňujúcu operáciu brucha, pri ktorej bola odumretá časť tenkého čreva odstránená. Podľa názoru prokurátora okresnej prokuratúry nemožno ani na základe výsledkov znaleckého skúmania zodpovedať otázku, ako rýchlo proces odumierania tenkého čreva u sťažovateľa postupoval, a len vo všeobecnosti možno akceptovať záver, že pri rýchlejšom odstránení príčiny infarktu čreva (t. j. pri skoršej operácii) je menšia pravdepodobnosť jeho

poškodenia. V konečnom dôsledku sa tak napadnuté rozhodnutie okresnej prokuratúry dovoľáva použitia zásady „*v pochybnostiach v prospech obvineného, resp. podozrivého*“.

22. Právne zdôvodnenie záverov o tom, že napriek zisteniu pochybení niektorých v prípade konajúcich lekárov z medicínskeho hľadiska nebolo preukázané naplnenie všetkých podmienok pre vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti voči konkrétnym osobám, sa tak javí aj napriek sťažovateľom nastoleným pochybnostiam akceptovateľné a postačujúce pre záver o udržateľnosti označeného uznesenia okresnej prokuratúry z hľadiska obsahu základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Skutočnosť, že sťažovateľ zastáva iný právny názor, ako v tejto veci zaujala okresná prokuratúra, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia okresnej prokuratúry a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor okresnej prokuratúry svojím vlastným (a to ani v prípade, ak sa s ním vo všetkých jeho aspektoch nestotožňuje, tak ako to je aj v tomto prípade). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam, čo sa v danej veci nestalo.

23. K námietke nesprávneho hodnotenia dôkazov ústavný súd navyše poukazuje na svoju predchádzajúcu rozhodovaciu činnosť, v rámci ktorej judikoval (I. ÚS 67/06), že zásada voľného hodnotenia dôkazov vyplýva z princípu nezávislosti súdov podľa čl. 144 ods. 1 ústavy. Pokiaľ všeobecné súdy ústavné garancie obsiahnuté najmä v čl. 46 až čl. 50 ústavy rešpektujú, ústavný súd nie je oprávnený znovu „hodnotiť“ hodnotenie dôkazov realizované všeobecnými súdmi, a to dokonca ani vtedy, keby sa s hodnotením sám nestotožňoval (II. ÚS 593/2011, III. ÚS 230/2012).

24. Sťažovateľ ďalej vo svojej sťažnosti namieta, že napadnutým uznesením okresnej prokuratúry a konaním, ktoré jeho vydaniu prechádzalo, bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a právo na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru. Vo vzťahu k tejto časti sťažnosti ústavný súd konštatuje, že v minulosti už viackrát vyslovil, že práva obsiahnuté v dohovore vykladá v intenciách

judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“). Z judikatúry ESLP okrem iného vyplýva, že čl. 6 dohovoru nie je vôbec aplikovateľný na poškodeného v trestnom konaní, ak trestné oznámenie podané údajným poškodeným bolo odložené bez toho, aby bolo začaté trestné stíhanie údajného páchatel'a (Duchoňová proti Českej republike, rozhodnutie z 2. 10. 2006, č. 29858/03, oddiel 1). Z judikatúry ESLP zároveň vyplýva, že čl. 6 je v zásade aplikovateľný, pokiaľ sa poškodený k trestnému konaniu pripojí s cieľom získať náhradu škody, ktorá mu bola trestným činom spôsobená. Namietat' porušenie práv vyplývajúcich z čl. 6 dohovoru nebude môcť ten poškodený, ktorý sa trestného konania zúčastňuje len s cieľom prispieť k odsúdeniu obvineného (Corbu proti Rumunsku, rozhodnutie z 31. 3. 2009, č. 27396/04, body 30 – 33). Keďže v danom prípade nedošlo k vzneseniu obvinenia proti konkrétnym osobám a zo sťažnosti, ako aj k nej pripojených dokladov nevyplývalo, že by v danom štádiu konania bol zo strany sťažovateľa uplatnený nárok na náhradu škody, ústavný súd dospel k záveru o neaplikovateľnosti práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru ani na neho naviazaného práva na účinný prostriedok nápravy zaručeného čl. 13 dohovoru v danom prípade.

25. Na základe uvedených skutočností a s prihliadnutím na zastavenie trestného stíhania, ktoré nebráni prípadnému uplatneniu nároku na náhradu škody v rámci iného (súdneho) konania, ústavný súd dospel k záveru, že medzi sťažovateľom označeným základným právom na inú právnu ochranu zaručeným čl. 46 ods. 1 ústavy spolu s ním označenými všeobecnými ustanoveniami ústavy (čl. 2 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy), ako aj právom na spravodlivé súdne konanie zaručeným v čl. 6 ods. 1 dohovoru (a na neho naviazaným právom zaručeným čl. 13 dohovoru) na jednej strane a napadnutým uznesením okresnej prokuratúry, resp. konaním, ktoré jeho vydaniu prechádzalo, na strane druhej nie je daná taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení a dôvodnosti potreby zásahu do výsledku tohto konania.

26. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti (obdobne

I. ÚS 744/2016). Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. februára 2017